

STICHTING BEIJERINCK-GEMAAL

Capelle aan den IJssel

Jaarverslag 2022

Algemeen

Het jaar 2022 was in veel opzichten een overgangsjaar voor de activiteiten van de stichting. Na de coronaperiode kwam het bezoek aan het gemaal tijdens de draaidagen geleidelijk weer op gang. Na een wat moeizame start mochten we op Open Monumentendag een groot aantal bezoekers verwelkomen. De educatieve activiteiten voor basisschool leerlingen kwamen in 2022 nog nauwelijks op gang. Begrijpelijk omdat de scholen eerst eigen huishouding weer op orde moesten brengen.

2022 was vooral ook het jaar waarin de eerste plannen werden gemaakt voor het uitbouwen en vernieuwen van de educatie. Voorbereidingen werden ook getroffen voor een hoogstnoodzakelijke renovatie van het woonhuis.

De stichting kon in 2022 definitief de bestuurlijke perikelen uit de afgelopen periode achter zich laten. Dat bood ook de ruimte om de verhoudingen met de Historische Vereniging (HVC) op een nieuwe leest te schoeien.

De positie van het JAB-gemaal is en blijft een bijzondere. De ruimte in het gemaal wordt gedeeld met de HVC en tot op zekere hoogte met de huurder/beheerder. Binnen het gemaal (en het aanpalende educatief centrum) vinden educatieve activiteiten plaats rond water en waterbeheersing. Tegelijk is het gebouw de belangrijkste tentoonstellingsruimte en werkplek van de HVC. De stichting JAB heeft, naast de educatieve activiteiten, ook de zorg voor het gebouw en de huurders. Bovendien moeten de bijna 100 jaar oude machines en pompen onderhouden worden en regelmatig bediend op de draaidagen. Voor een klein bestuur een relatief omvangrijk en divers takenpakket.

Bestuur

De bestuurlijke perikelen konden in 2022 definitief worden afgesloten. Een nieuwe penningmeester kon daarna ook officieel als zodanig aan de slag. Van zijn voorganger werd op gepaste wijze afscheid genomen. De gemoderniseerde statuten van de stichting werden bij de notaris gepasseerd. Een Huishoudelijk Reglement is bijna gereed en een rooster van aftreden zal spoedig volgen.

Pogingen om nieuwe bestuursleden aan te trekken – nodig vanwege de vele en uiteenlopende taken die verricht moeten worden – hebben nog geen resultaat opgeleverd. In 2023 zullen ze worden voortgezet.

Met de gemeente Capelle aan den IJssel is, op ambtelijk niveau, regelmatig overleg geweest over de (her)ontwikkeling van het aan het gemaal grenzende pand van de voormalige telefooncentrale. Vooralsnog is daar nog geen duidelijkheid over. Aan zowel de gemeente als de ontwikkelaar is duidelijk gemaakt dat we, waar mogelijk, graag meedenken over de herontwikkeling van het pand.

Draaidagen

In 2022 werd, als gebruikelijk, op een zestal dagen ‘gedraaid’. Een experiment met een nieuwe draaidag in de zomervakantie was vooralsnog geen succes. Om meer duidelijkheid aan potentiële bezoekers te bieden, werd in 2022 besloten voortaan een vaste dag in de maand de pompen te laten draaien. Gekozen werd voor de 2^e zaterdag in de maand in de periode april tot en met november, omdat dan ook gedraaid wordt met Gemalen-dag en Open Monumentendag. Waar nodig zal voor bezoekende groepen extra worden gedraaid.

Het lukt in 2022 enkele nieuwe machinisten aan te trekken. Die toevoeging aan het bestand is ook hard nodig vanwege vergrijzing, ziekte en andere uitval uit de bestaande groep. Via één van de nieuwe machinisten wordt ook een directe link gelegd naar het Wijkoverleg Platform Schenkel (WOP) en hun publicitaire kanalen.

Onderhoud

Door de huurder/beheerder werd het nodige (klein)onderhoud in eigen beheer uitgevoerd. Tot de grotere klussen die hij voor zijn rekening nam in 2022 behoorde een reparatie, onder water, aan een van de keerdeuren; essentieel voor het kunnen laten draaien van de pompen. De klussenploeg van de HVC nam een deel van het tuinonderhoud voor zijn rekening. Als dank werd voor de leden van de klussenploeg weer (voor het eerst na Corona) een kerstborrel georganiseerd.

Groot onderhoud aan het gemaal had in 2022 de vorm van het opnieuw impregneren van de buitengevel. In het late najaar bleek het ook noodzakelijk groot onderhoud aan de tuin te laten doen door een professionele hovenier. Beide activiteiten brachten aanzienlijke kosten met zich, merendeels ten laste van de reserves groot onderhoud.

In 2022 werden voorbereidingen getroffen voor de renovatie van het woonhuis. Onderhoudsachterstanden hadden in de loop van de tijd een onaanvaardbaar niveau bereikt. Het eenmalig wegwerken daarvan en het zo toekomstbestendig mogelijk maken van het woonhuis zal een zeer groot beslag op de onderhoudsreserve leggen. Onmiddellijk na de jaarwisseling 22/23 is een begin met de renovatie gemaakt.

Educatie

In de zomer van 2022 werd voor het eerst een groep ontvangen en rondgeleid in het kader van zomeractiviteiten voor senioren. Het bezoek was een groot succes en zal in de zomer van 2023 worden herhaald.

Voor lopende en toekomstige educatieve activiteiten wordt momenteel gewerkt aan een volledig uitgeschreven versie van 'het verhaal van het gemaal'. Die tekst kan door iedereen dan gebruikt worden als onderlegger bij educatie en rondleidingen. Ook kan de tekst gebruikt worden voor het moderniseren van de toelichtende borden in (en mogelijk ook buiten) het gebouw. De nieuwe borden zullen in een, nog te ontwikkelen, huisstijl worden uitgevoerd.

In 2022 werd op verschillende manieren verder gewerkt aan het moderniseren en uitbreiden van de activiteiten op het gebied van educatie. Het contact met het bestuur van 'Haastrecht' werd voortgezet met een (door corona lang uitgesteld) werkbezoek.

Aan Willem van der Ham c.a. werd opdracht gegeven een toekomstverkenning te doen voor het gemaal. Het door hem opgeleverde Ambitiedocument had deels ook een ruimere strekking in de vorm van een gebiedsvisie; het gemaal in de ruimere context van Capelle en Rotterdam-Oost. Het Ambitiedocument werd in mei aan Dijkgraaf Toon van der Klugt en burgemeester Peter Oskam aangeboden op een drukbezochte bijeenkomst in en rond het gemaal.

In het verlengde van het Ambitiedocument (en een afsluitend gesprek daarover met Van der Ham) werden door het bestuur twee (concept)documenten opgesteld: Eindbeeld en Stappenplan. In het Eindbeeld werd vastgelegd waar het bestuur met het gemaal wil staan in 2027, het jaar waarin het gemaal in zijn huidige (elektrische) vorm 100 jaar bestaat. Het stappenplan geeft concreet aan hoe we daar vanaf 2022 in hanteerbare stappen naar toe willen werken. Beide stukken zijn bedoeld voor overleg met partners: het Hoogheemraadschap, de gemeente en de HVC.

Veel tijd is besteed aan overleg met de HVC over de ambities van ons bestuur. Dat was mede nodig om dat het Ambitiedocument daar niet goed ontvangen was; begrijpelijk gezien de toonzetting over de HVC. Intensief overleg is en was ook noodzakelijk omdat ontwikkelingen binnen het gemaal niet ten koste van de HVC mogen gaan. We hebben er als bestuur voor gekozen, anders dan in het Ambitiedocument, om zittende huurders bescherming te bieden. Dat betekent dat JAB en HVC ook in de nabije toekomst hetzelfde gebouw zullen delen en dat door ons gewenste ontwikkelingen binnen en buiten het gebouw met de HVC afgestemd moeten worden. Geleidelijk begint er nu, in goed overleg, consensus tussen beide partijen te ontstaan over ingrijpende veranderingen binnen het gemaal en op het terrein buiten. Voor een concrete uitwerking van onze plannen tot een (her)inrichtingsschets zal in het voorjaar van 2023 door ons bestuur (met steun van het HVC-bestuur) een subsidie aanvraag worden ingediend bij het lokale Denk en Doe Mee Fonds. Ook voor de uitvoering van die plannen zal externe subsidiëring onontbeerlijk zijn.